

Turun yliopisto
University of Turku

LÄÄKETIETEELLINEN TIEDEKUNTA
ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUS

OPINTO-OPAS
lukuvuosille

2015-2017

Sisällys

1.	HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	3
2.	OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS	4
3.	KOULUTUKSEN RAKENNE JA TAVOITTEET.....	5
	Koulutuksen tavoitteet.....	5
4.	ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN	7
4.1	Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	7
4.2	Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä.....	7
4.3	Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen	10
4.4	Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen	10
4.5	Teoreettinen opetus.....	11
4.6.	Moniammatillinen johtamiskoulutus osana erikoishammaslääkärin koulutusta	13
4.7	Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu	13
4.8	Muut kuulustelut.....	15
5.	VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	15
6.	ULKOMAALAINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN KOULUTUKSEN SUORITTAJANA.....	15
7.	OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TODISTUKSEN HAKEMINEN KOULUTUKSESTA.....	16
8.	LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN KOULUTUKSEN JÄLKEEN	16
9.	ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KOULUTUSOHJELMAT	17
9.1	HAMPAISTON OIKOMISHOIDON JATKOKOULUTUSOHJELMA	17
9.2	HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN JATKOKOULUTUSOHJELMA.....	18
9.2.3	HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKKA	19
9.2.3	HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA.....	22
9.3	KLIINISEN HAMMASHOIDON JATKOKOULUTUSOHJELMA.....	23
9.3.1	Kariologian ja endodontian, parodontologian, protetiikan ja purentafysiologian sekä lasten hammashoidon suuntautumisvaihtoehto.....	23
9.3.2	Kariologia ja endontia.....	27
9.3.3	Parodontologia	27
9.3.4	Protetiikka ja purentafysiologia	27
9.3.5	Lasten hammashoito.....	27
9.4	SUU- JA LEUKAKIRURGIAN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN JA ERIKOISLÄÄKÄRIN KOULUTUSOHJELMA.....	28
9.5	TERVEYDENHUOLLON JATKOKOULUTUSOHJELMA	30

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN PYSYVÄISMÄÄRÄYKSET

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset ovat lääketieteellisentiedekunnan johtokunnan hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, jotka koskevat kaikkia erikoisaloja ja kaikkia erikoistuvia. Erikoistuva suorittaa koulutuksensa niiden koulutusvaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden myöntämisaikana. Pysyväismääräysten lisäksi opiskelija suorittaa koulutuksen oman erikoisalansa koulutusvaatimusten mukaisesti.

Pysyväismääräykset ja erikoisalakohtaiset koulutusvaatimukset ovat sitovat, ja niitä noudattavat kaikki erikoistumiskoulutuksen parissa toimijat (mm. erikoistujat, opetushenkilökunta, vastuuhenkilöt ja hallintohenkilökunta).

Pysyväismääräykset sisältävät koulutuksen suorittamiseen liittyviä määräyksiä. Käytännön ohjeet ja lomakkeet löytyvät tiedekunnan [internet-sivuilta](#)

1. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoishammaslääkärin koulutus voidaan suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen lääketieteellisissä tiedekunnissa. Varsinainen päättävä valta erikoishammaslääkärikoulutuksesta on Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja koulutusyksiköillä eli lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on ylin ohjaava viranomainen erikoistumiskoulutuksessa. STM antaa asetuksen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmista, niiden pituuksista, koulutukseen ottamisesta ja suorittamisesta ja siitä missä yliopistoissa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisenssiaan tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoishammaslääkärin koulutuksen suorittaneet hakevat Valviralta erikoishammaslääkärin ammatinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja 1030/2000).

Valtakunnallinen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäri- sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaosto Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä itsenäisesti toimivan koordinaatiojaoston, jonka tehtävänä on arvioida kansallisia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita, sekä tehdä aloitteita koulutuksen kehittämiseksi. Jaoston kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lääketieteellisen tiedekunnan (koulutusyksikön) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoishammaslääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksiköt hyväksyvät koulutussopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutusyksiköt hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutussuunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat todistuksen suorituksesta. Koulutusyksiköt valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä.

- **Johtokunta** on tiedekunnan ylin päättävä elin. Johtokunta päättää mm. pysyväismääräyksistä, opetussuunnitelmista, valintaperusteista erikoistumiskoulutukseen ja ratkaisee tiedekunnan kannalta laajakantoiset ja periaatteelliset asiat.
- **Dekaani** myöntää opinto-oikeudet erikoistumiskoulutukseen sekä myöntää todistuksen suorituksesta koulutuksesta. Dekaanin myös mm. valvoo tiedekunnan toimintaa, ja vastaa sen kehittämisestä ja tehokkaasta ja tuloksellisesta toiminnasta.
- **Erikoishammaslääkärikoulutustyöryhmän** tehtävänä on yhdessä **Ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan kanssa** vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Turun yliopiston vastuualueella. Toimikunta käsittelee erikoishammaslääkärin koulutukseen liittyviä asioita, ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista ja vastaa yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmista.

- **Alueelliset neuvottelukunnat** toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (A 56/2015). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta sekä antavat lausunnot yliopistolle koskien poikkeuspäätöstä yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (A 56/2015). Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto sekä sen vastuualueen yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, aluehallintovirasto ja opiskelijat.
- **Koulutusohjelman vastuuhenkilö** toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilön tulee hyväksyä erikoistuvan hammaslääkärin henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) sekä seurata ja arvioida koulutuksen ja oppimisen edistymistä. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvien hammaslääkärien opintosuoritukset osaksi koulutusta.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan hammaslääkärin valinnasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Kouluttaja on koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi haluava hakee koulutusoikeuksia yliopistolta. Kun yliopisto on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet, vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan hammaslääkärin tukihenkilö ja ohjaa erikoistuvaa hammaslääkärinä tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutussuunnitelman tarkoituksenmukaisuudesta sekä teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arviointeihin.

Koulutusyksiköiden tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaatimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta. Koulutusyksikkö myös päättää yleislääketieteen erityiskoulutukseen liittyvistä asioista.

Erikoistuvan hammaslääkärin edellytetään tutustuvan pysyväismääräyksiin, opinto-oppaassa selvitettyihin oman erikoisalansa vaatimuksiin (=opetussuunnitelmaan) ja osallistuvan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen sekä lokikirjan pitämiseen saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS

Erikoistumiskoulutusta säätelevän asetuksen (56/2015) mukaisesti (§ 7) erikoishammaslääkärin koulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä ja joka on työskennellyt päätoimisesti hammaslääkärin klinisissä tehtävissä vähintään kaksi vuotta. Jos työskentely hammaslääkärin tehtävissä suoritetaan osa-aikaisesti, pitenee vastaavasti vaadittava palvelusaika. Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella, eli jos laillistus on määräaikainen ja/tai johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen sidottu.

Opinto-oikeutta anotaan yliopistolta, jonka vastuualueella erikoishammaslääkärikoulutus on tarkoitus suorittaa. Opinto-oikeus myönnetään kerrallaan vain yhteen koulutusohjelmaan. Muualla kuin Suomessa hammaslääkärin tutkinnon suorittaneelta edellytetään lisäksi todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito. Hyväksyttäviä kielitodistuksia ovat Opetushallituksen järjestämä yleinen kielitutkinto (taso 3-4, keskitaso) tai Valtiohallinnon kielitutkinto (tydyttävät tiedot). Lisäksi hyväksytään Kesäyliopiston suomenkielenkurssi (taitotaso 6-9) tai muulla tavalla osoitettu vastaavan tasoinen kielitaito.

Opinto-oikeutta haetaan lääketieteelliseltä tiedekunnalta lomakkeelta, jonka saa tiedekunnan [www-sivulta](http://www.sivulta).

Opinto-oikeuspäätös lähetetään tiedekunnan kansliasta suoraan yliopiston opiskelijapalveluihin. Kun opinto-oikeus on viety opiskelijapalveluissa yliopiston opiskelijarekisteriin, erikoistuvalla lähetetään opiskelijapalveluista myös oma kappale opinto-oikeuspäätöksestä.

Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikoisalalle. Valinta erikoistumisvirkoihin ja -toimiin tapahtuu terveystaloustieteen ja -toimien yhteistyössä koulutuksen vastuuhenkilön kanssa).

Erikoistuva suorittaa koulutuksensa niiden vaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden myöntämisaikana. Opiskelupaikan vastaanottamalla erikoistuva sitoutuu noudattamaan koulutuksesta annettuja ohjeita ja määräyksiä sekä noudattamaan opinto-oppaan vaatimuksia.

Erikoistuvan hammaslääkärin on ilmoittauduttava joka lukuvuosi läsnä- tai poissaolevaksi. Läsnä olevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joihin osallistuu opetukseen, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee todistusta. Ilmoittautumisen voi tehdä sähköpostitse osoitteessa: ilmoittautuminen@utu.fi.

Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoishammaslääkärin koulutukseen. Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan hammaslääkärin on sekä ilmoitettava vaihdostaan vanhaan koulutusyksikköön, että haettava opinto-oikeutta uudesta koulutusyksiköstä.

3. KOULUTUKSEN RAKENNE JA TAVOITTEET

Erikoishammaslääkärin koulutuksen koulutusohjelmat Erikoishammaslääkärikoulutuksen koulutusohjelmat ovat hampaiston oikomishoito, hammaslääketieteellinen diagnostiikka, kliininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusalueisiin, jotka ovat kariesoppi ja endodontia, parodontologia, lasten hammashoito sekä protetiikka ja purentafysiologia.

Erikoishammaslääkärin koulutus kestää täystoimisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

Koulutuksen tavoitteet

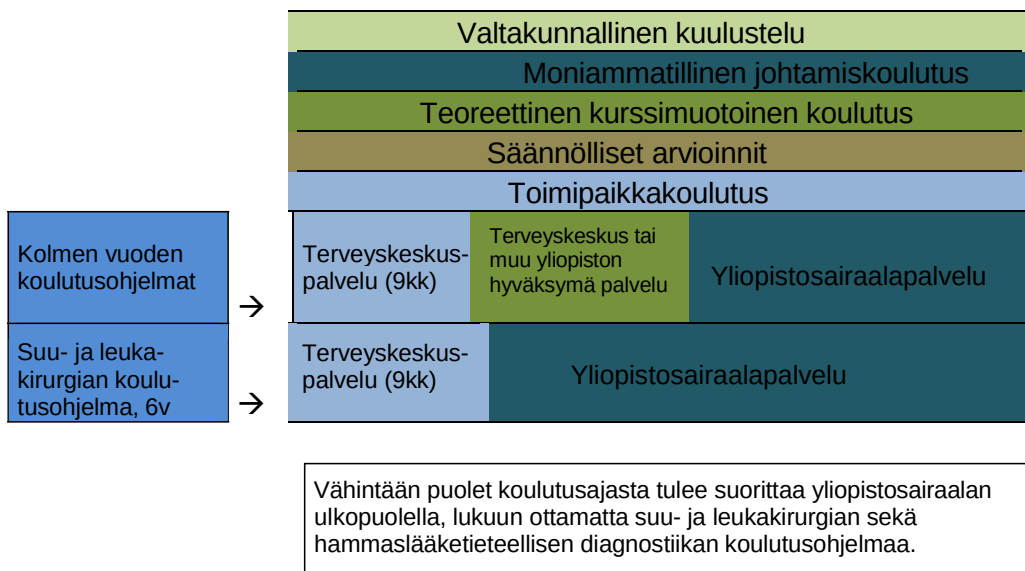
Erikoishammaslääkärin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön (A 56/2015, 2§)

Koulutuksen rakenne

Erikoishammaslääkärin koulutuksen aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisessa kliinisessä hammaslääkärin tehtävässä.

Koulutus jakaantuu 1) teoreettiseen opetukseen, 2) käytännön koulutukseen ja toimipaikkakoulutukseen, 3) moniammatilliseen johtamiskoulutukseen 4) oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin sekä 5) valtakunnalliseen kuulusteluun

Erikoishammaslääkärikoulutuksen rakenne

4. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva osallistuu kliiniseen työhön potilaita hoitavana tai tutkivana tai potilasnäytteiden tutkimisesta huolehtivana hammaslääkärinä tai toimimalla muissa hammaslääketieteen tai terveydenhuollon asiantuntemusta vaativissa tehtävissä. Täten hän hankkii erikoisalansa käytännön taidot asianomaisen yksikön palveluksessa olevan kouluttajan valvonnassa.

Terveyskeskuspalvelu, erikoisalalan koulutus ja yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu

Asetuksen 56/2015 (7§) mukaan koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Sääntö ei koske terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa.

Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä.

Yliopisto voi myöntää erikoisalakohtaisesti luvan poiketa edellä mainitusta yliopistollisen sairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen kestoa koskevasta vaatimuksesta, jos keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikkaa kohtuullisen ajan kuluessa (A 56/2015, 7§). Ennen luvan myöntämistä yliopiston on pyydettävä lausunto erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen alueelliselta neuvottelukunnalta. Lupa voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi.

Käytännön koulutusta (yliopistosairaalan ulkopuolista koulutusta) voi suorittaa ainoastaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Mikäli koulutusta suoritetaan sijaisuuksissa, koulutuksen hyväksymisestä päättää Erikoishammaslääkärikoulutuskoulutustyöryhmä koulutuksen vastuuhenkilön esityksestä. Edellytyksenä on lisäksi, että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu yliopiston järjestämään teoreettiseen koulutukseen vastuuhenkilön kanssa sovitulla tavalla. sekä että hänelle on myönnetty opinto-oikeus.

Terveydenhuollon erikoistumisvirkaan haetaan yliopiston viranhakukäytäntöjen mukaisesti.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, jossa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluita koskevat erikoisalakohtaiset koulutusvaatimukset on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka ovat listattuina tiedekunnan www.sivuilla.

Erikoishammaslääkärin koulutukseen voidaan hyväksyä palveluja ja muita suorituksia (kuten teoreettinen koulutus), jotka ovat suoritettu hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja sitä seuranneen laillistuksen jälkeen. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä muita suorituksia koulutukseen.

Ulkomailla hammaslääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia hammaslääkärinä Suomessa.

Opiskelija suorittaa koulutuksen niiden opinto-oppaan erikoisalakohtaisten vaatimusten mukaisesti, jotka ovat olleet voimassa opinto-oikeuden myöntämishetkellä. Pysyväismääräyksiä päivitetään kahden vuoden välein. Erikoistuva hammaslääkäri on itse vastuussa opinto-oppaan seuraamisesta, opintojensa suunnittelusta ja niiden etenemisestä.

Valtakunnallinen kuulustelu suoritetaan tenttimishetkellä voimassa olevien vaatimusten mukaisesti.

Palveluajat

Erikoishammaslääkärikoulutus (sekä terveyskeskuspalvelu että erikoisalalan palvelut) suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava viikoittain vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Kahta tai useampaa alle 50 %:n työajalla samalla ajanjaksolla, eri työntantajan palveluksessa tehtyä palvelujaksoa ei voi yhdistää siten, että ne muodostavat yhteensä 100 % palvelusuhteen. Jos esimerkiksi yksi palvelujakso on samalla ajanjaksolla 60 % kokopäiväisestä palvelusta ja jälkimmäinen 40 % kokopäiväisestä palvelusta, ainoastaan ensimmäinen (eli 50 % kokopäiväisestä palvelusta ylittävä) palvelu hyväksytään. Mikäli palvelujaksot ovat molemmat 50 % ja 50 %, voidaan molemmat palvelujaksot hyväksyä.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää).

Palveluiden laskeminen

Palveluita voidaan laskea hyväksi koulutukseen vain siihen päivämäärään asti, mihin työ- tai palvelutodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2010 – 31.3.2010, mutta todistus on päivätty 15.2.2010, lasketaan palveluita koulutukseen hyväksi vain ajalta 1.1.2010 – 15.2.2010 (yhteensä 1kk 15pv).

Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapseen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen yhteensä vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan. Yhteenveto palveluihin vaikuttavista keskeytyksistä alla:

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomarahavapaat
3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat
5. päivystysvapaat
6. täydennyskoulutus (koulutuksen/työn edellyttämä/palkallinen)
7. ulkomainen koulutus (koulutuksen/työn edellyttämä/palkallinen)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllämainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on erikoisalan vastuuhenkilön varmistuttava siitä, että koulutuksen oppimistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa erikoisalan vastuuhenkilö voi määrätä lisäpalvelua, mikäli todetaan, että opiskelija ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja oppimistavoitteita.

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt
4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)
7. lukuloma kuulustelua varten
8. puolustusvoimien kertausharjoitukset
9. lomautukset/säästösytyt

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

1. yksityisasia (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma/palkaton
4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)
6. sopeuttamisvapaa

Muissa viroissa suoritettu palvelu

Erikoishammaslääkärin koulutukseen sisällytettäviä palveluita suoritetaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa puolet palvelusta (18 kk) tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveyskeskuksessa. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa maksimissaan 18 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen työryhmän/tai koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoishammaslääkäriin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoistumiskoulutukseksi edellyttäen (terveydenhuoltoa lukuun ottamatta), että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Toimimista yliopiston opettajan, yliopistonlehtorin, kliinisen opettajan, assistentin tai päätoimisen tuntiopettajan virassa hyväksytään tapauskohtaisesti erikoistumiskoulutukseen erikoisan vastuuhenkilön päätöksellä edellyttäen (terveydenhuoltoa lukuun ottamatta), että toimintaan liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa, terveyskeskuksessa tai kliinistä toimintaa palvelun sisällön perusteella. Opettajana/lehtorina/assistenttina toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalan minimivaatimusta.

Toisen yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu palvelu hyväksytään ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi. Palveluajoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelussuhde-aika, mahdollinen osa-aikaisuus sekä kaikki keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä mainita työtodistuksessa.

Tutkijana toimiminen

Erikoisan koulutukseen voidaan hyväksyä erityisen pätevistä syistä päätoimisena tutkijana toimimista, mikäli koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan. Tutkimustyön tulee olla erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkijana toimiminen ei korvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelua.

Tutkijana toimimista voidaan hyväksyä enintään 6 kk.

Palvelu ulkomailla

Erikoisan vastuuhenkilö päättää ulkomaisen palvelun hyväksymisestä palvelun sisällön ja suorittamispaikan perusteella. Pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua ei voi kuitenkaan suorittaa kokonaan ulkomailla, vaan vähintään 6 kk on tehtävä Suomessa. Lopun 3 kuukauden suorittamisesta/hyväksymisestä päättää vastuuhenkilö. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat hammaslääkäriin oikeudet kyseisessä maassa.

Erikoishammaslääkäriin koulutukseen voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista. Palvelun edellytyksenä on hammaslääkäriin oikeudet kyseisessä maassa. Koulutusohjelman vastuuhenkilö /Erikoishammaslääkärikoulutustyöryhmä tekee päätöksen ulkomaisen palvelun hyväksymisestä koulutukseen.

Erikoistujan on esitettävä ulkomailla tehdystä palvelusta suomen, ruotsin tai englanninkielinen työtodistus. Todistuksesta on käytävä ilmi palvelun sisältö, ajanjakso sekä mahdolliset keskeytykset tai maininta siitä ettei niitä ole.

Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisessa ja tunnistamisessa (AHOT) noudatetaan tiedekunnan määräyksiä.

Aiemman erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana tai muuten hankittu osaaminen voidaan hyväksyä, mikäli opiskelija osoittaa saavuttaneensa opintojaksolle asetetut oppimistavoitteet. Aikaisempi erikoishammaslääkärikoulutus Suomessa tai muussa maassa ei oikeuta automaattiseen hyväksi lukemiseen. Tarvittaessa osaamisen varmistamiseksi opiskelijalle voidaan määrätä kuulustelu, haastattelu, lisäpalvelua tmv. erikoisan vastuuhenkilön harkinnan mukaan.

Opiskelijan vastuulla on tehdä esitys hänen aiemmin hankkimansa osaamisen hyväksymisestä.

Palvelujen vanheneminen

Erikoisan palvelu ja teoreettinen koulutus, joka on suoritettu viimeisten 6 vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkäriin koulutusta varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisten 10 vuoden aikana. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä (4) vuodessa. Erikoishammaslääkäriin koulutukseen pakollisena sisältyvä moniammatillinen johtamiskoulutus ei vanhene. Vanhenemissäännöt koskevat myös toista erikoistumiskoulutusta suorittavia. Välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta, ts. suoritteet eivät saa olla vanhentuneita todistusta haettaessa, vaikka erikoistujalla olisi välipäätös.

Pakollinen, kaikille erikoisaloille yhteinen 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu ei vanhene. Joillakin aloilla

koulutukseen kuuluu palvelua terveystieteiden keskuksessa enemmän kuin 9 kuukautta. Se osa koulutuksesta vanhenee yllä mainittujen vanhenemissääntöjen mukaisesti.

Erityisestä syystä erikoistuva voi saada pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys- ja vanhempainloma, tutkimustyö). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessa voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi).

Usean erikoishammaslääkärin koulutuksen suorittaminen

Samana palvelua on mahdollista hyväksyttävä useampaan koulutukseen, jos se vain on ko. alan koulutuksen vaatimuksien mukaista. Eri erikoishammaslääkärin koulutukset on suoritettava vain niiltä osin kuin koulutusvaatimukset ja koulutusohjelma poikkeavat toisistaan. Suoritusten vanhenemista koskevat määräykset ovat voimassa myös tällaisissa tapauksissa. Aiempi erikoishammaslääkärin koulutus ei oikeuta aiempien suoritusten automaattiseen hyväksymiseen, vaikka ne vastaisivatkin vaatimuksia, vaan ne täytyy hyväksyttävä uudelleen uuteen koulutukseen. Suoritukset voidaan hyväksyä, mikäli ne vastaavat uuden koulutusohjelman koulutusvaatimuksia ja voimassa olevia pysyvääismääräyksiä.

4.3 Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksyminen

Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopiston ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana.

Kriteerejä, jotka huomioidaan myönnettäessä koulutusoikeuksia ja koulutusaikaa:

Kouluttajan:

- tulee olla alan erikoishammaslääkäri, mielellään alan dosentti
- kouluttajalla tulisi olla pedagogista koulutusta

Koulutuspaikan resurssit

- tautikirjon tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan opetusta täydentävä
- yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalanto tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- toimipaikkakoulutus (mm. säännöllinen meeting -toiminta), edellytetään 2-5 tuntia viikossa, lukukausien aikana toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussopimuksessa. Erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee myös voida osallistua (evo -rahan tai aluehallintoviraston kautta työntäjille maksettavan tuen turvin) toimipaikan ulkopuoliseen koulutukseen.

Koulutussopimus

Koulutusoikeuksia hakevan yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (tähän tehtävään nimetty professori) ja sopia koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Ulkopuolisen koulutuspaikan hyväksymisestä päättää kyseisen erikoisalanto vastuuhenkilö /Erikoishammaslääkärikoulutuksen työryhmä. Koulutussopimuksesta tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, kouluttajat (ehl), virkamäärä, sekä mitkä valmiudet koulutettavan tulee saavuttaa palvelun aikana. Erikoistuvalla hammaslääkärillä tulee nimetä henkilökohtainen ohjaaja. Erikoistuvan edistymisen arviointiin tulee käyttää muodollista seuranta järjestelmää (lokikirja tai muu vastaava ja säännöllinen arviointi). Jos koulutuspaikan toiminnassa tapahtuu oleellisia muutoksia, harkitaan koulutusoikeuksia uudelleen.

Henkilökohtainen koulutussopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä pysyvää koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa hammaslääkäriä koskeva henkilökohtainen koulutussopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveystieteiden keskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutussopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opeteltavat tiedot ja taidot. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Koulutussopimuslomakkeet löytyvät tiedekunnan www.sivuilla:
(www.utu.fi/fi/yksikot/med)

4.4 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaaminen

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja

Erikoistuva hammaslääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumiskoulutuksen suunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulee antaa erikoistujalle ko. erikoisalanto lokikirja koulutuksen alussa. Koulutusyksikkö

vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikoisalalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen lokikirja.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

4.5 Teoreettinen opetus

Teoreettinen opetus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen opetuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnöillä.

Koulutusyksiköt vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että koulutusyksiköt tarjoaisivat vaaditun kurssimuotoisen opetuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Koulutusyksikkö voi hyväksyä kurseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, hammaslääkäriyhdistykset tai muu lääke-/hammaslääketieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle opetukselle asetetut vaatimukset. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina lääketieteellinen taho, kuten yliopisto, koulutusoikeuden saanut klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa.

Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi opetuksiksi myös muille anotuille erikoisaloille. Lisäksi on toivottavaa, että koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei näy kauppanimiä tai logoja.

Laajuus

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä ja laatu saattaa vaihdella erikoisaloittain (ks. erikoisalakohdaiset vaatimukset).

Koulutuksen kriteerit ja mitoitus

Suosittelavia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen opetus järjestää yhteistyönä. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle 3 tunnin mittaisia yksittäisiä koulutustilaisuuksia ei hyväksytä. Poikkeuksellisesti voidaan myös hyväksyä toistuvia vähintään kahden tunnin mittaisia tilaisuuksia, jotka muodostavat mielekkään kokonaisuuden. Koulutuksen tulee sisältää luentojen ohella aktivoivia opetusmenetelmiä (pienryhmäopetus, tehtävät, yms.) Opetusvolyymi on pystyttävä selkeästi tunnistamaan koulutustilaisuuden ohjelmasta. Tehtävien lisäksi laajempiin kurseihin voi liittyä myös kuulusteluja. Oppimateriaali tulisi olla saatavilla ennen koulutustilaisuutta. Opetuksessa käytettävästä visuaalisesta materiaalista tulisi antaa kopiot osallistujille.

Ulkomainen koulutus

Ulkomailla järjestettäviä kurseja hyväksytään vastuuhenkilön päätöksellä. Myös ulkomaisten kurssien kohdalla noudatetaan edellä esitettyjä kriteereitä. Jos kurseilla on käytössä ns. kredit-järjestelmä, sitä voidaan erikoisalakohdaisesti käyttää Suomeen sovellettuna.

Arviointi ja laadunvarmistus

Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämistä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta sekä samalla kehittää ja parantaa erikoishammaslääkärikoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettäessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön.

arviointia varten.

Kurssien anominen, hyväksyminen ja vaadittava informaatio

Kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetukseksi haetaan etukäteen sille koulutusyksikölle, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalan koulutusta järjestävästä koulutusyksiköstä. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava tavoitteet, kenelle kurssi on tarkoitettu, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukäteismateriaalista ja -valmistautumisesta. Tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Yksityiskohtainen ohjelma liitetään hakemukseen. Hakemuksesta tulee ilmetä koulutuksen kohderyhmä. Kurssin hakulomake ja ohjeet löytyvät sivulta:

<http://www.utu.fi/fi/yksikot/med/opiskelu/Jatkotutkinto/PGE/Sivut/kurssien-anominen.aspx>

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetukseksi, hakijalle ilmoitetaan hyväksytyt erikoisalat ja tuntimäärä. Missä tahansa koulutusyksikössä hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi opetukseksi, mikäli ne vastaavat näitä pysyvääsmääräyksiä.

Koulutuspaikan tuki koulutukseen

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärihammaskoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla hammaslääkärille työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen opetukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa.

Yleisopinnot

Yleisopintojen tavoitteena on antaa erikoistuvalla hammaslääkärille peruskoulutusta täydentävien kurssien ja omakohtaisen työskentelyn pohjalta käsitys terveydenhuollon käytännön toiminnasta ja väestön tavallisimpien suun sairauksien diagnostiikasta ja hoidosta sekä ajankohtaiset kliiniset tiedot hammaslääketieteen eri osa-alueilta. Yleisopintoja täydentävinä kursseina voidaan käyttää hyväksi yhdistysten ja kansainvälisten yhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka koulutusohjelman vastuuhenkilö on hyväksynyt.

Erikoisalan opinnot

Erikoisalan opintoihin kuuluvat koulutustilaisuudet voivat olla luentoja, seminaareja, demonstraatioita tai vastaavia. Niissä käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan keskeisiä kysymyksiä. Erikoistuva osallistuu tilaisuuksiin mm. pitämällä seminaariesitelmiä. Tämän lisäksi erikoistuva voi tehdä tutkimustyötä.

Sivuosa-alueen opinnot

Kliinisen hammashoiton erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee suorittaa yleisopintojen ja erikoisalan opintojen lisäksi valitsemaltaan kliinisen hammashoidon sivuosa-alueelta teoreettista koulutusta. Kliinisen hammashoidon koulutukseen ja hammaslääketieteellisen diagnostiikan suupatologian ja suu- radiologian ja suun mikrobiologian koulutukseen sisältyy minimissään yhden (1) sivuosa-alueen opinnot. Koulutusohjelman vastuuhenkilö/Erikoishammaslääkärikoulutuksen työryhmä voi oman oppialansa osalta päättää vaadittavien sivuosa-alueiden määrästä. Sivusa-alueen korvaavuuksista muilla kuin yliopiston järjestämällä kokonaisuuksilla päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Tohtorin tutkinto ja erikoishammaslääkärikoulutus

Hammaslääkäri, joka suorittaa sekä erikoishammaslääkärin koulutuksen että hammaslääketieteen tohtorin tutkinnon, voi lukea hyväkseen saman teoreettisen koulutuksen opintosuorituksen molempiin koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan, mikäli se koulutuksen tavoitteiden puolesta on tarkoituksenmukaista.

Säteilyturvallisuus terveydenhuollossa

Säteilyturvakeskuksen (STUK) vahvistaman säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen (ST 1.7/17 helmikuu 2003) mukaan tulee säteilytutkimuksia tekevien erikoishammaslääkäreiden koulutukseen sisältyä 0,5 opintoviikkoa alaan liittyvää säteilysuojeluturvallisuuskoulutusta. Säteilysuojelukoulutus on kirjattu koulutusohjelmakohtaisesti teoreettista koulutusta koskevaan osioon. Säteilysuojelukoulutus koskee kaikkia koulutusohjelmia lukuun ottamatta terveydenhuoltoa.

4.6. Moniammatillinen johtamiskoulutus osana erikoishammaslääkärin koulutusta

Erikoishammaslääkärin koulutusta suorittamaan 1.8.2009 tai sen jälkeen ilmoittautuneet: Erikoishammaslääkärin koulutukseen tulee sisältyä 10 opintopistettä moniammatillista johtamiskoulutusta. Koulutukseen vaadittavat moniammatilliset johtamisopinnot (10 op) sisältävät 3-6 op laajuiset teoreettiset kurssimuotoiset opinnot, 2-5 op laajuisen projektityön ja 2-5 op laajuisen portfolioon.

Koulutuksen esittely, rakenne ja teoreettisten kurssien tarjonta löytyvät osoitteesta:

<http://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/medimerc/Sivut/home.aspx>

Koulutettavat voivat suorittaa erikoistumiskoulutukseen kuuluvat johtamisopinnot koulutuksensa missä vaiheissatansa.

Turun yliopistossa tarjottavia johtamisopintojen teoreettisia kurssimuotoisia suoritteita voi soveltuvin osin korvata myös muissa lääketieteen ja hammaslääketieteen opetusta antavien tiedekuntien vastaavalla erikoistumiskoulutukseen suunnitellulla johtamiskoulutuksella.

Erikoishammaslääkärin koulutusta suorittamaan ennen 1.8.2009 ilmoittautuneet:

Näiden erikoistumiskoulutuksessa olevien hammaslääkäreiden koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia terveydenhuollon hallinnollista koulutusta. Tämä vaadittava terveydenhuollon hallinnon koulutus voidaan suorittaa:

1. osallistumalla erilaisiin jatko- ja täydennyskoulutustapahtumiin, joiden suorittamisesta on hyväksytty soveltuva tuntimäärä erikoistumiskoulutuksen teoreettisiin opintoihin hallinnon alalta,

tai
2. suorittamalla vähintään yhden opintopisteen (1 op vastaa 27 tuntia opintoja) laajuinen moniammatillinen johtamiskurssi

4.7 Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelu koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on kuulustelun koordinoimisen lisäksi kuulustelurekisterien ylläpitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen

Kuulusteluun liittyvät ajankohtaiset tiedot, kuten kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen ja ohjeet, löytyvät Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan [www-sivulta](http://www.sivulta)

Kuulusteluvaatimukset sekä vanhat kuulustelukysymykset löytyvät Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan [www-sivuilta](http://www.sivuilla) osoitteesta:

http://www.med.helsinki.fi/ammattillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun tavoitteena on mitata erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkärin kohtaamisissa tilanteissa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle kuulustelijan, joka ilmoitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle. Mikäli jollakin erikoisalalla kuulustelurasitus on suuri, voivat koulutusohjelmien vastuuhenkilöt sopia useamman kuulustelijan nimeämisestä samasta koulutusyksiköstä.

Koulutusyksiköiden pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa yhdyshenkilölle ja omaan koulutusyksikköön.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksenään erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista. **Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia.**

Kuulusteluajankohdat ja -paikat

Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoittaudutaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta viimeistään **viisi (5) viikkoa** ennen kuulustelupäivää. Ilmoittautuminen tallentuu viiden yliopiston yhteiseen järjestelmään, josta jokainen yliopisto hyväksyy omat erikoistuvansa kuulusteluun. Kuulusteluun ilmoittautuessaan kuulusteluun osallistuvan pitää olla ilmoittautunut läsnä olevaksi omaan yliopistoonsa.

Ilmoittautumisajan päätyttyä sähköinen ilmoittautumislomake sulkeutuu. Tämän jälkeen kuulusteluun ei pysty enää ilmoittautumaan. Kuulusteluun ei oteta jälki-ilmoittautuneita.

Kuulustelukysymysten asettaminen

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelun voi suorittaa 1.8.2011 alkaen vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. Opinto-oikeuden 31.7.2011 mennessä saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoislääkärikuulustelu suomen ja ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla hammaslääkärille on erikoistumisensa aikana kertynyt.

Kysymyksiä asetetaan hampaiston oikomishoidossa, kliinisessä hammashoidossa ja terveydenhuollossa kuusi, joista on vastattava viiteen. Kliinisessä hammashoidossa kysymykset asetetaan kullekin painotusalueelle erikseen. Hammaslääketieteellisen diagnostiikan kysymykset asetetaan erikseen suupatologiassa, suurradiologiassa ja suun mikrobiologiassa. Suu- ja leukakirurgian kysymyksiä on kuusi ja ne asetetaan yhteisesti ko. alan erikoislääkärikuulustelun kanssa. Kuulustelussa esitettävät tehtävät voivat käsittää kysymysten ohella myös esim. histologisten leikkeiden, röntgenkuvien tai laboratoriotutkimusten tulkintaa tai muita kouluttajien yhdessä sopimia ammattitaidon osoittamiseen liittyviä tehtäviä.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä.

Kuulustelijoita pyydetään palauttamaan arvostelu **kuuden (6) viikon** kuluttua kuulustelupäivästä.

Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute.

Kuulustelujen tuloksista tiedottaminen

Kuulustelun tulosten saavuttua valtakunnallinen kuulustelun yhdyshenkilö ilmoittaa kuulustelun tulokset kuulusteltaville sähköpostitse.

Kuulusteluvastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vähintään puoli vuotta. Kuulusteltavalla on mahdollisuus saada omalla kustannuksellaan jäljennös omista vastauksistaan. Hylätyt kuulusteltavat saavat kopiot vastauspapereistaan ilman eri maksua.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, tulee erikoistujan keskustella erikoisalan vastuuhenkilön kanssa ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Oikaisupyynnöksi toimitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka toimittaa oikaisupyynnön edelleen kuulustelun arvostelulle kuulustelijoille.

Kuulustelijoiden pitää antaa perusteltu vastauksensa saamaansa oikaisupyynnöön kohtuullisessa ajassa. Kuulustelijat toimittavat oikaisupyynnön vastineensa valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka lähettää sen tiedoksi oikaisupyynnön tekijälle. Mikäli kuulusteltava on oikaisupyynnön vastineen saatuaan edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua vielä opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyynnöksi toimitetaan oman yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan.

4.8 Muut kuulustelut

Koulutusyksikön järjestämä klinisen hammashoidon sivuosa-alueen kuulustelu

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliniseen hammashoitoon tai diagnostiikkaan erikoistuva osallistuu vähintään yhteen sivuosa-alueen kuulusteluun. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Anomus osoitetaan Erikoishammaslääkärikoulutustyöryhmälle.

Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta.

Sivuosa-alueen kuulustelun suorittamiseksi erikoistuvan tulee ottaa yhteyttä osa-alueen vastuuhenkilöön ja sopia kuulustelun aika ja paikka. Kuulusteluvaatimukset ovat kunkin koulutusohjelman yhteydessä. Kuulustelijan tulee ilmoittaa hyväksytystä kuulustelusta myös tiedekunnan kansliaan.

5. VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Erikoishammaslääkärikoulutuksen ohjaus siirtyi Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle 1.2.2015. Samalla koulutuksen tutkintomuotoisuus poistui, joten 1.2.2015 alkaen kaikki (myös jo koulutuksessa olevat) saavat tutkintotodistuksen sijaan todistuksen erikoishammaslääkärikoulutuksen suorittamisesta. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttumisesta (L1355/2014) astui voimaan 1.2.2015.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta (A56/2015) astui voimaan 1.2.2015. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmien pituus, terveyskeskuspalvelun määrä sekä vaatimus tehdä puolet koulutusajasta yliopistosairaalan ulkopuolella (asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta).

Muita koulutukseen vaikuttavia määräyksiä ovat mm. yliopistolaki (558/2009), ja Turun yliopiston sisäiset määräykset opiskelujen suorittamisesta ja opiskelijan oikeusturvasta.

6. ULKOMAALAINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN KOULUTUKSEN SUORITTAJANA

6.1. Euroopan talousalueen kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää Euroopan talousalueen kansalaiselle hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Laillistuksen jälkeen lääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen. Koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito.

6.2. Euroopan talousalueeseen kuulumaton valtion kansalainen

Euroopan talousalueeseen kuulumaton valtion kansalainen voi saada Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolta (Valvira) hammaslääkärin laillistuksen edellyttäen, että hän on suorittanut hyväksyttävän hammaslääkärin perustutkinnon EU-/ETA-maassa ja että hänellä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito.

Lisäksi hänen hammaslääkärin pätevyytensä tulee olla tarkistettu. Kuulustelut pätevyyden tarkistamiseksi järjestetään Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitoksella (puh. 09 191 272111, 09 19127 331 ja 09 191 7328).

Laillistamisen jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen.

6.3. Euroopan talousalueen ulkopuolinen kansalainen, joka on suorittanut hammaslääkärin tutkinnon EU-/ETA-maiden ulkopuolella

Valvira myöntää hakemuksesta oikeudet toimia Suomessa laillistettuna hammaslääkärinä, EU-/ETA-maan kansalaiselle, joka on suorittanut EU-/ETA-maiden ulkopuolella hammaslääkärin tutkinnon ja jolla on hammaslääkärin tehtävään asetuksella säädetty pätevyys. Laillistamisen saamiseksi vaaditaan, että hammaslääkäri on suorittanut Valviran mahdollisesti erikseen määräämät lisäopinnot ja kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua hammaslääkärin tutkintoa. **Laillistuksen** jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutuksen suorittamista varten.

7. OPINTOSUORITUSTEN HYVÄKSYMINEN SEKÄ TODISTUKSEN HAKEMINEN KOULUTUKSESTA

Erikoistuva hammaslääkäri voi hakea todistuksen opinnoistaan suoritettuaan terveyskeskuspalvelun, käytännön palvelun, teoreettisen koulutuksen opinnot ja erikoisalakohtaisen valtakunnallisen kuulustelun, erillisellä lomakkeella, jonka saa tiedekunnan kotisivulta: [Lomakkeet](#)

Todistushakemuksen liitteenä tulee olla palvelu- tai työtodistukset, jossa näkyy työssäolojakso, viikkotyöaika ja mahdolliset keskeytykset sekä kouluttajan antama todistus palvelun hyväksytystä suorittamisesta, valtakunnallisen kuulustelun suorittamisesta saatu todistus (sähköposti) sekä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä selvitys teoreettisesta koulutuksesta liitteineen. Ennen koulutuksen hyväksymistä tulee erikoistuvan hammaslääkäriin ja vastuuhenkilön yhdessä käydä läpi lokikirja/oppimispäiväkirja. Todistushakemukset toimitetaan lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan koulutuspäällikkö Soile Saloselle (soile.salonen@utu.fi, p. 02-333 8467). Hakemus tulee toimittaa viimeistään kaksi viikkoa ennen koulutustodistuksen myöntämispäivää.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen työryhmä käsittelee todistusanomukset kokouksessaan.

Mikäli erikoistuva hammaslääkäri on tyytymätön opintosuoritusten hyväksymistä koskevaan päätökseen, oikaisua voi pyytää koulutusohjelman vastuuhenkilöltä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista.

Oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

8. LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIIN KOULUTUKSEN JÄLKEEN

Valmistuneen erikoishammaslääkäriin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) oikeutta harjoittaa erikoislääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran www-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi

Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoishammaslääkäriin todistuksesta. Hakemus lähetetään Valviraan postitse (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, PL 210, 00531 Helsinki) tai henkilökohtaisesti toimittamalla (Lintulahdenkuja 4, 00500 Helsinki, puh. 0295 209 111).

Ammattinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu, ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Kuulusteluvaatimukset

Jokaisen yliopiston kunkin erikoisalan kuulusteluvaatimukset ovat luettavissa Helsingin yliopiston sivulta:

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

9. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KOULUTUSOHJELMAT

9.1 HAMPAISTON OIKOMISHOIDON JATKOKOULUTUSOHJELMA

Vastuuhenkilöt: prof. Juha Varrela (jvarrela@utu.fi)

lehtori Anna-Liisa Svedström-Oristo (anlisve@utu.fi)

Hammaslääketieteen laitos

Lemminkäisenkatu 2

20520 Turku

Koulutuksen päämäärät

Jatkokoulutetun hammaslääkärin tulee

- Hallita hampaiston ja leukojen koko vaikeusastealuetta edustavien purentavirheiden ja kehityshäiriöiden diagnosointi sekä hoidon suunnittelu ja toteutus
- Kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan oikomishoito väestötasolla
- Kyetä kouluttamaan ja ohjaamaan seulontaan ja hoidon toteutukseen osallistuvia hoitotiimin jäseniä
- Pystyä toimimaan moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä sekä asiantuntijana erikoisalaa koskeissa kysymyksissä
- Kyetä seuraamaan ja ymmärtämään erikoisalan kehitystä ja kirjallisuutta

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen määrä vuodessa on noin 1700 tuntia, kolmessa vuodessa yhteensä noin 5000 tuntia. Koulutusohjelma koostuu yleisopinnoista, erikoisalakohtaisista opinnoista, tutkielmasta ja klinisestä palvelusta. Teoreettiset opintojaksot (yhteensä n. 1500 tuntia) sisältävät luentoja, harjoituksia, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia ja omatoimista opiskelua. Kliinistä työskentelyä on yhteensä noin 3500 tuntia. Koulutusohjelmassa on otettu huomioon v. 1991 julkaistun ERASMUS-raportin suositukset.

1. Yleisopinnot

- Kirjaston käyttö ja tiedon hallinta
- Kliininen valokuvaus
- Pään ja kaulan anatomia ja embryologia
- Solu ja kudosisologia
- Kliinisen hammaslääketieteen täydennysjakso
- Purentafysiologia
- Tieteen filosofia ja sosiaalihammaslääketiede
- Biostatistiikka
- Genetiikka
- Foniatria
- Psykologia
- Ravinto-oppi
- Yleislääketieteen täydennysjakso
 - korva, nenä ja kurkkutaudit
 - lastentaudit
 - lasten ja nuorten psykiatria
 - neurologia
 - kasvojen alueen onkologia
- Moniammatillinen johtamiskoulutus (kts. s. 13)

2. Erikoisalakohittaiset opinnot

- Kallon ja leukojen kasvu
- Hampaiston ja purentaan kehitys
- Hammaslääketieteellinen genetiikka
- Purentavirheiden
 - epidemiologia
 - seulonta ja purentaan kehityksen seuranta
 - diagnostiikka, biometria ja kefalometria
 - preventio ja interseptiivinen hoito

- Oikomishoidon periaatteet, mahdollisuudet ja rajoitukset
- Ortodonttisen ja ortopedisen oikomishoidon suunnittelu ja toteutus
- Ortodonttinen varhaishoito
- Oikomishoitoon liittyvät kudokset
- Kallon ja kasvojen ja hampaiston kehityshäiriöt
- Ortodontti-kirurginen hoito

3. Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tehtävä laaja kirjallisuuskatsaus, potilastapausselostus tai tutkimustyö, ja sen pohjalta kirjoitettu raportti, julkaisu tai ortodontian alaan kuuluva väitöskirja.

4. Kliininen palvelu

Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista. Se suoritetaan erikoistumisvirassa Turussa tai muussa hammashoitopalveluja tuottavassa yksikössä, jonka kanssa Turun yliopistolla on hammaslääkärin erikoistumista koskeva koulutus sopimus.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.ht ml

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Proffit WR: Contemporary orthodontics (Mosby)

9.2 HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN JATKOKOULUTUSOHJELMA

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan erikoishammaslääkärin koulutus järjestetään koulutusohjelman, jonka pituus täysipäiväisenä ohjattuna opiskeluna on kolme vuotta. Diagnostiikan EHL- koulutus omana erillisenä koulutusohjelman on ollut mahdollista vuodesta 2013 lähtien (valtionneuvoston asetus erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin tutkinnoista; A 420/2012). Hammaslääketieteellisessä diagnostiikassa suuntautumisvaihtoehtoina ovat hammaslääketieteellinen radiologia, suupatologia ja mikrobiologia.

Erikoishammaslääkärin koulutuksen suorittamiseksi hammaslääkärin tulee:

- 1) suorittaa hyväksytysti 7 §:n 2 momentin mukaisessa koulutusohjelmassa vaadittu kolmen vuoden käytännön koulutus kouluttajan ohjaamana yliopiston hyväksymässä erikoisalan koulutukseen tarkoitettussa virassa, toimessa tai tehtävässä sekä osallistua tänä aikana yliopiston hyväksymällä tavalla säännölliseen toimipaikkakoulutukseen;
- 2) suorittaa yliopiston hyväksymä teoriakoulutus;
- 3) osallistua oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin;
- 4) suorittaa yliopistojen yhteistyönä järjestettävä valtakunnallinen erikoisalakohdainen kuulustelu.

Koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

ERIKOISALOJEN VASTUUHENKILÖT JA KOULUTTAJAT

Hammaslääketieteellisen diagnostiikka/suupatologia: vastuuhenkilö:

EHL, professori Stina Syrjänen (stina.syrjanen@utu.fi)

Hammaslääketieteen laitos

Lemminkäisenkatu 2

20520 Turku

puh. (02) 333 8349

kouluttajat: EHL, HLT Jaana Rautava (jaana.rautava@utu.fi)

EHL, HLT Jaana Willberg (jaana.willberg@utu.fi)

Hammaslääketieteellinen diagnostiikka/hammaslääketieteellinen radiologia:

vastuuhenkilö: EHL, dosentti Sisko Huumonen (sisko.huumonen@utu.fi)

Hammaslääketieteen laitos

Lemminkäisenkatu 2

20520 Turku

puh. (02) 333 8307

kouluttajat: ilmoitetaan myöhemmin

Hammaslääketieteellinen diagnostiikka/Mikrobiologia :

EHL-koulutukseen tähtäävää mikrobiologiaan koulutusohjelma ei vielä ole mahdollista suorittaa Ty:ssä

9.2.3 HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKKA**suuntautumisvaihtoehtona SUUPATOLOGIA**

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot sekä suupatologian erikoisalan ja sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä opinnoista/jaksoista.

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hammaslääkärin tulee:

- tuntee alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee hammassairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita suupatologinen diagnostiikka
- hallita alansa tutkimuksissa käytettävät menetelmät ja laitteistot
- hallita elektronimikroskopian, immunohistokemian ja molekyylibiologian menetelmät ja niiden sovellutukset rutiinidiagnostiikkaan
- soveltaa molekulaarista patologiaa suun ja leukojen alueen diagnostiikkaan
- antaa itsenäisesti lausuntoja suupatologiassa
- työskennellä itsenäisesti patologian alaan kuuluvissa julkisyhteisön rahoittamilla laitoksilla, yksityisillä asemilla ja laboratorioissa
- ohjata suupatologian laboratorion tai kudoksetäydennyslaboratorion toimintaa
- antaa perus- ja täydennyskoulutusta suupatologian ja suulääketieteen alueella
- järjestää kliinispatologisia kokouksia ja seminaareja
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä.

Yhteistyö

Suupatologian erikoishammaslääkärin tulee toimia yhteistyössä hammaslääketieteen ja sen eri erikoisalojen kanssa. Samoin hänen tulee olla kykenevä yhteistyöhön myös lääketieteellisten erikoisalojen ja erikoisesti patologian, korva-, nenä- ja kurkkusairauksien, radiologian, onkologian, iho- ja sukupuolitautilien ja sisätautien erikoisalojen kanssa.

Käytännön palvelu (3 vuotta)**Pääosa-alue**

Pääosa käytännön koulutuksesta tapahtuu Ty:n hammaslääketieteen laitoksen erikoistumisvirassa, korkeintaan 30 kk. Osa käytännön koulutuksesta tulee suorittaa yliopistollisen keskussairaalan patologian yksikössä, vähintään 6 kk.

Erikoistumisen alussa koulutuksesta vastaava henkilö tekee yhdessä erikoistuvan hammaslääkärin kanssa koulutussuunnitelman. Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua peruskoulutuksen suupatologian kuulusteluun 1. koulutusvuoden aikana.

Sivuosa-alue

Sivuosa-alueen palvelu suoritetaan hammaslääketieteellisen radiologian erikoisalaan liittyvänä sivuosa-alueen palveluna ja kuulusteluna. Toinen sivuosa-alue suoritetaan kliinisen hammashoidon, suulääketieteen tai suukirurgian osa-alueelta.

Toimipaikkakoulutus

Pääosa-alueen toimipaikkakoulutus

Koulutus on etupäässä seminaari- ja ryhmätyöskentelyä, minkä lisäksi omatoiminen opiskelu on oleellista.

Koulutukseen kuuluvat:

- Turun yliopiston hammaslääketieteen laitoksen kuukausittaiset seminaarit
- Turun yliopiston patologian osaston viikoittaiset tapausseminaarit (ns. tiistai- meetingit) ja esitelmäsarja kliinisen patologian nykynäkymistä
- TYKS:n suusairauksien ja patologian osaston viikottaiset potilasseminaarit (PAD-meetingit).

Lisäksi toimipaikkakoulutus sisältää seuraavia kokonaisuuksia:

- yleispatologian ja suupatologian perusopinnot luentojen ja kurssien kertausta soveltuvin osin
- osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden oppialojen esitelmätilaisuuksiin.

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Koulutus sisältää mm. käytännön laboratoriotyöskentelyä seuraavien menetelmien hallitsemiseksi: kudospalan ja/tai irtosolunäytteen prosessointi, kudovärjäykset, kovakudostekniikat, immunohistokemia, immunofluoresenssitutkimus, in situ hybridisaatio, PCR, RT-PCR, in situ PCR, DNA:n, RNA:n eritykset filteritekniikat, sekvensoinnit kudonäytteiden tutkiminen ja lausuntojen antaminen

- Suupatologian osaston näytteiden tutkimus ja lausunnot (noin 1.000 näytettä/vuosi)
- Malli- ja kongressinäytekoelmien tutkiminen (noin 800 näytettä)
- Keskussairaalapalvelun aikana pään ja kaulan alueen näytteiden tutkiminen ja lausuminen (noin 1000 näytettä)
- Osallistuminen suupatologian osaston kliinisiin potilaskonsultaatioihin

Koulutusohjelmaan kuuluu viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa, joista kaksi kirjallisena. Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Sivuosa-alueen toimipaikkakoulutus tapahtuu osallistumalla käytännön palvelun suorittamiseen valitun sairaanhoitopiirin toimialan järjestämiin esitelmiin, seminaareihin ja muihin koulutustilaisuuksiin koulutusajanjaksona.

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoreettisina kursseina voidaan käyttää hyväksi yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, yhdistysten ja kansainvälisyhteisöjen järjestämiä koulutustilaisuuksia, jotka vastuhenkilö tai erikoishammaslääkäritoimikunta on hyväksynyt teoreettiseksi koulutukseksi.

Yleisopinnot

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita suupatologiaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot.

- Opiskelua ohjaavat yleiskurssit
- ATK-taidot, biostatiikka
- tiedon hankkiminen ja arvioiminen
- epidemiologia, kansanterveystiede
- tutkimusmetodologia, kliininen tutkimus
- opetuksen teoria ja käytäntö

Biotieteiden ja lääketieteen yleiskurssit, jotka sisältävät hammaslääketieteellisen diagnostiikan/suupatologian erikoishammaslääkärin toimintaan läheisesti liittyvät aihepiirit

- pään ja kaulan embryologia, anatomia ja fysiologia
- solujen ja kudosten biokemia ja histologia
- kivun ja infektioiden ehkäisy ja hoito
- immunologia ja sen yhteys suuontelon sairauksiin
- syöpätaudit, sisätaudit, infektioaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- systeemisairauksien ilmentymät suuontelossa.

Alakohtainen teoreettinen koulutus

- Valomikroskopian perusteet
- Kliinisen patologian jatkokoulutusopinnot/ osallistuminen luentoihin ja ryhmäopetukseen
- Kliinisen genetiikan perusteet
- Histologiset menetelmät
- Immunohistokemialliset menetelmät

- Elektronimikroskopia
- Molekyylibiologian menetelmät
- Hammaslääketieteellinen röntgenologian täydennyskoulutusjakso
- Kudosten normaalirakenne
- Kehitys- ja kasvuhäiriöt
- Infektiosairaudet
- Aineenvaihduntasairaudet
- Autoimmuunisairaudet
- Suun ja pään alueen kasvaimet
- Elinpatologia soveltuvin osain

Muu koulutukseen liittyvä toiminta

- Suupatologian, röntgenologian ja suu- ja leukakirurgian seminaareihin osallistuminen vähintään kahden vuoden ajalla
- Osallistuminen kotimaisiin ja kansainvälisiin alan kongresseihin
- Suupatologian alan tutkimustyö
- Osallistuminen patologian ja soveltuvin osin muiden lääketieteen laitosten esitelmä- ja seminaarilaisuuksiin

Erikoisalakohdaiset ajankohtaiset kysymykset:

- Suupatologiaan liittyvät koulutukset sekä soveltuvin osin hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ja koulutustilaisuudet ajankohtaisista aiheista.
- Lisäksi koulutukseen kuuluu sädeturvallisuuskoulutus (0.5 op).

Moniammatillinen johtamiskoulutus (kts. s. 13)

Arviointi

- Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:
- teoriakoulutuksen suorittaminen
- esitettävä tietty määrä suoritettuja vaativia suupatologian alaan kuuluvia tutkimuksia
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisenä), osa vaihtoehtoisesti osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin.
- Lisäksi koulutukseen kuuluu sädeturvallisuuskoulutus (½ ov).

Erikoistuva hammaslääkäri pitää koulutuksensa ajan suupatologian alan lokikirjaa, josta käyvät ilmi koulutuksen kulloinenkin vaihe ja siihenastinen sisältö. Ajantasainen lokikirja auttaa seuraamaan yleisopintojen sekä sivu- ja pääosa-alueen teoreettisten opintojen etenemistä ja erityisesti pääosa-alueen käytännön koulutuksen kattavuutta (suun ja leukojen alueen eri tyyppisiä patologisia muutoksia edustavien kudoksenäytteiden tutkimisen tasapainoinen jakautuminen) koulutusajan puitteissa.

Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat säännöllisin väliajoin koulutuksen alussa asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi suunnitelman täyttymistä kouluttajan/kouluttajiensa osalta.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu

Koulutusyksikkö järjestää tarvittavan sivuosa-alueen koulutuksen ja kuulustelun suupatologian ja/tai suulääketieteen alueella

Kirjat:

Suupatologia:

Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M. Bouquot J.E.: Oral & Maxillofacial Pathology (Saunders) (uusin painos)

Suulääketiede:

Burket, L.W. et al.: Burket's oral medicine: diagnosis and treatment (Lippincott)

9.2.3 HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA

Suuntautumisvaihtoehtona HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN RADIOLOGIA

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja hammaslääketieteellisen radiologian erikoisalan sekä sivuosa-alueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista. Spesialistikoulutuksen hammaslääketieteellisessä radiologiassa tulee johtaa 1) erityistietoihin ja –valmiuksiin sellaisissa sädediagnostisissa tutkimusmenetelmissä, joita käytetään hammaslääketieteessä sekä 2) muiden lääketieteessä käytettävien tutkimusmenetelmien tuntemiseen. Edelleen koulutuksen tulee antaa tiedot eri menetelmien fysikaalisista ja teknisistä perusteista, laitteistoista sekä erilaisista kuvanmuodostustekniikoista. Lisäksi spesialistikoulutuksen tulee johtaa tarpeellisiin tietoihin kliinisessä hammaslääketieteessä, suu- ja leukakirurgiassa, suupatologiassa, lääketieteellisessä säteilysuojelussa ja korvan, nenän ja kaulan alueen sairauksissa sekä alaan liittyvässä lainsäädännössä.

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan hammaslääkäriin tulee:

- tuntea alansa tautien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntea hammassairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osata toteuttaa ja tulkita alansa vaativat radiologiset tutkimukset
- hallita säteilysuojelulainsäädäntö ja lakisääteinen laadunvarmistus käytännössä
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä.

Käytännön palvelu (3 vuotta)

Pääosa-alue

Terveyskeskus 9 kk

Varsinais-Suomen kuvantamiskeskus tai muu yliopistollinen keskussairaala.

Muu keskussairaala, terveyskeskus ja/tai yliopisto.

Sivuosa-alueet

Toinen sivuosa-alue suoritetaan suupatologian erikoisalaan liittyvänä sivuosa-alueen kuulusteluna, toinen sivuosa-alue on vapaavalintainen.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Teoreettinen opetus (yhteensä 80 tuntia)

Teoriaopintoihin voi sisällyttää kurssimuotoista koulutusta yliopistojen jatko- ja täydennyskoulutuskeskuksissa, osallistumista kansainvälisiin kongresseihin ja muiden ulkopuolisten tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin koulutuksen vastuuhenkilön ja/ tai erikoishammaslääkäritoimikunnan hyväksynnän mukaisesti.

Kaikille koulutusohjelmille on laadittu yhteiset teoriaopinnot, joista voidaan valita hammaslääketieteellisen radiologian alaan mielekkäästi liittyvät vaihtoehdot.

Erikoisalan ajankohtaiset kysymykset:

Hammaslääketieteellisen radiologian ja soveltuvin osin hammaslääketieteen eri alojen seminaarit ja koulutustilaisuudet ajankohtaisista aiheista.

Moniammatillinen johtamiskoulutus (s. 13)

Arviointi

Koulutuksen vaatimukset

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- esitettävä tietty määrä suoritettuja vaativia radiologisia tutkimuksia (lokirja)
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), yksi kirjallinen vaihtoehtoisesti osallistumalla tutkimustyöhön
- osallistuttava laitoksen seminaareihin
- Koulutuksen vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri tekevät koulutussuunnitelman erikoistumista aloitettaessa. Erikoistuva hammaslääkäri pitää erikoistumisalakohtaista lokikirjaa koulutuksensa edistymisestä. Kouluttaja ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat yhdessä kunkin

koulutusjakson tavoitteiden toteutumisen ja koulutuksen tuloksellisuuden.

Valtakunnallinen kuulustelu

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua peruskoulutuksen hammaslääketieteellisen radiologian loppukuulusteluun 1. koulutusvuoden aikana sekä suorittaa ennen valmistumistaan laajennettu, ”röntgenlaitoksen johtajan” säteilysuojelukuulustelu.

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu hammaslääketieteellisessä radiologiassa:

Kirjat:

1. Whaites E.: Essentials of Dental Radiography and Radiology (Churchill Livingstone 2007)
2. White S.C. & Pharoah M.J.: Oral radiology. Principles and interpretation (Mosby 2004)

Lisäksi Säteilysuojauslainsäädäntö

- Säteilylaki (592/91) ja sen muutokset (1102/92, 1334/94, 490/97, 1142/98),
- Säteilyasetus (1512/91) ja sen muutokset (1598/94, 1143/98)
- STM:n asetus 423/2000)
- STUK:n ohjeet (ST-1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 1.8; 3.1, 3.6).
- Säteilyturvallisuus hammaslääketieteessä 1999
- muut STUK-ohjeet, jotka ilmestyvät ennen tenttiä

Muut sivuosa-alueen kuulusteluvaihtoehdot

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi erikoistuvan tulee osallistua kahteen oman yliopiston järjestämään ns. sivuosa-alueiden kuulusteluun. Kuulustelujen kysymykset laaditaan kahdelta muulta hammashoidon painotusalueelta. Hammaslääketieteelliseen radiologiaan erikoistuvan on suoritettava toisena sivuosa-alueena suupatologia.

9.3 KLIINISEN HAMMASHOIDON JATKOKOULUTUSOHJELMA

Jatkokoulutusohjelman päämääränä on antaa opiskelijalle valmiudet hallita laaja-alaisesti kliinisen hammashoidon osa-alueet kariologia, endodontia, parodontologia, protetiikka, purentafysiologia ja lasten hammashoito. Monipuolinen diagnostiikka ja hoidon suunnittelu ovat myös keskeisesti mukana koulutuksessa. Tälle perustalle erikoistuja syventää tietojaan ja taitojaan itse valitsemillaan osa-alueilla, joista yksi on pääosa-alue ja kaksi sivuosa-alueita.

Kliinisen hammashoidon osa-alueet valitaan kliinisen hammashoidon erikoisalan sisältä. Erillisestä anomuksesta tästä voidaan poiketa EHL-työryhmän päätöksellä.

Kliinisen hammashoidon osa-alueet ja vastuuhenkilöt

Kariologia ja korjaava hammashoito	professori Arzu Tezvergil-Mutluay
Parodontologia	prof. Eija Könönen
Protetiikka	prof. Timo Närhi
Purentafysiologia	prof. Pentti Kemppainen
Lasten hammashoito	

Koulutusohjelman vastuuhenkilö

9.3.1 Kariologian ja endodontian, parodontologian, protetiikan ja purentafysiologian sekä lasten hammashoidon suuntautumisvaihtoehto

Koulutuksen päämäärät

Kliinisen hammashoidon erikoishammaslääkärin tulee

- Hallita käytännössä vaativien kliinisen hammashoidon potilaiden diagnosointi, profylaksia, hoidon suunnittelu ja kokonaisvaltainen potilaan hoidon toteutus
- Osata toimia konsultaatiotehtävissä ja osata antaa hoito-ohjeita yleishammaslääkärille
- Kyetä toimimaan alansa opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa

- Pystyä toimimaan yhteistyössä muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana
- Seurata ja ymmärtää eri osa-alojen kehitystä ja kirjallisuutta

Koulutuksen sisältö

Opetuksen määrä vuodessa on noin 1700 t, kolmessa vuodessa yhteensä noin 5000 tuntia. Koulutusohjelma koostuu yleisopinnoista (yhteistä hammaslääketieteen eri aloille), ainekohtaisista opinnoista ja kliinisestä palvelusta. Teoreettiset opintojaksot (n. 1500 t) sisältävät luentoja, harjoituksia, seminaareja, kirjallisuuskatsauksia ja omatoimista opiskelua. Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista ja se tapahtuu osana terveydenhuoltojärjestelmää ja alkaa heti opintojen alussa. Kliininen palvelu suoritetaan osittain Turussa sekä myös muilla paikkakunnilla. Kliinistä työskentelyä on yhteensä n. 3500 t.

1. Yleisopinnot

- Tiedon hallinta
- Kirjaston käyttö
- Kliininen valokuvaus
- Anatomian luennot
- Kliinisen tutkimuksen menetelmät
- Kliinisen hammaslääketieteen täydennysjakso
- Sosiaalihammaslääketiede
- Yleislääketieteen täydennysjakso
 - o sisätaudit
 - o farmakologia
 - o neurologia
 - o korva-, nenä- ja kurkkutaudit
 - o geriatria
 - o kasvojen alueen onkologia
 - o lastentaudit
- Muut
 - o moniammatillinen johtamiskoulutus (kts. s. 13)

2. Erikoisalakohdaiset opinnot

- Kariologia ja endodontia
- Kariologian täydennysjakso
 - o karieksen etiologia ja epidemiologia
 - o karieksen patogeneesi
 - o karieksen profylaksia
 - o diagnostiset menetelmät ja kariesriskin arviointi
 - o korjaava hoito, preparointi ja täyteaineet
 - o pulpan ja dentiinin biologia
 - o pulpan ja juurenhoito
 - o hammastraumoihin liittyvä pulpan ja juurenhoito
- Karieksen mikrobiologia ja immunologia
- Sylki ja remineralisaatio, eroosiot
- Alentunut syljeneritys: syyt ja hoito
- Juurikanavainfektion mikrobiologia ja komplisoidut juurihoidot
- Ajankohtaiset tutkimusongelmat

Parodontologia

- Parodontologian täydennysjakso
 - o terve parodontium
 - o parodontaalisairauksien luokittelu
 - o parodontaalisairauksien epidemiologia
 - o parodontaalisairauksien etiologia
 - o parodontaalisairauksien diagnostiikka
 - o parodontaalisairauksien hoitoperiaatteet
- Parodontaalinen mikrobiologia ja biofilmikonsepti
- Parodontaalisairauksien patogeneesi
- Riskinarviointi parodontologiassa

- Ei-kirurginen hoito
- Parodontaalikirurgia
- Purennan rehabilitaatio
- Parodontaalisairaudet ja yleisterveys
- Ajankohtaiset tutkimusongelmat

Protetiikka

- Peruskoulutuksen asiasisällön kertausta
 - kruunu- ja siltaprotetiikka
 - osaproteesit
 - kokoproteesit
 - proteesien korjaukset
- Purennan rekonstruktio kiintein ja yhdistelmärakentein
- Pienetjäännöshampaistot
- Vaikeat kokoproteesit
- Gerodontoprotetiikka
- Leukavammaproteesit
- Parodontoprotetiikka
- Ortodontian ja kirurgian preproteettinen käyttö
- Implantaattiproteesit
- Suun ulkopuolella tehtävät täytteet ja osakruunut
- Syventävä materiaalioppi
- Proteettisten töiden laboratoriotekniikka
- Ajankohtaiset tutkimusongelmat

Purentafysiologia

- Purentaelimen rakenne ja toiminta
- Purentaelimen toimintahäiriöiden:
 - etiologia
 - epidemiologia
 - patogeneesi
 - diagnostiikka
 - erotusdiagnostiikka
- Purentaelimen toimintahäiriöiden hoito
- Ajankohtaiset tutkimusongelmat

Suuradiologia

- Perusdiagnostiikan kertaus
- Säteilysuojaus
- Säteilybiologian perusteet
- Digitaaliradiologian perusteet
- Tulehdusten ja tuumoreiden röntgendiagnostiikka
- Leukaniveldiagnostiikka
- Implantologian röntgendiagnostiikka ja tutkimusmenetelmät

Suupatologia

- Yleispatologia ja patologian mikroskooppinen peruskurssi
- Kliinis-patologiset potilasseminaarit
- Näytteiden tulkinta
- Oikeushammaslääketiede

Lasten hammashoito

- Suun lihakset, purenta ja puheen kehitys
- Lasten ravintotottumukset, erityisesti sokerin saanti
- Lasten suu- ja hammassairauksien epidemiologia
- Lapsen suun tutkiminen, diagnostiset välineet ja hoitosuunnitelma
- Lapsen suuhygieniatottumukset ja välineet
- Varhaislapsuuden karies ja sen ehkäisy
- Hammashoitopelon synty, ehkäisy ja hallinta

- Typpioksiduuli-happi-sedaatio hammashoidossa
- Anestesiahammashoidon periaatteet
- Hammashoitokivun ehkäisy ja hallinta lapsilla
- Korjaavan hoidon menetelmät ja materiaalit lapsilla
- Perinnöllisten ja hankittujen hampaiston kehityshäiriöiden hoito
- Maitohampaan pulpanhoito
- Lasten ja nuorten hammastapaturmat, ensiapu ja hoito
- Vakavien yleissairauksien huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kehitysvammaisuuden huomioiminen lasten hammashoidossa
- Kallon ja leukojen kasvu*
- Hampaiston ja purennan kehitys*
- Hammaslääketieteellinen genetiikka*
- Purentavirheiden epidemiologia*
- Purentavirheiden seulonta ja purennan kehityksen seuranta*
- Ortodontinen varhaishoito*
- Halkiot ja muut kasvojen ja kallon deformiteetit*

Mikäli kliinisen hammashoidon erikoisalan sisällä halutaan syventyä lasten hammashoittoon, osallistutaan tähdellä* merkittyihin osioihin, jotka pidetään yhdessä ortodontian EHL-koulutuksen kanssa.

Lasten hammashoito

Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, mikä tapahtuu erikoistumisvirassa TYKS:n Lasten hammashoidon yksikössä tai muussa Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymässä terveystalvotvija antavassa yksikössä.

Koulutus pitää sisällään TYKS:n Lasten hammashoidon yksikössä hoidossa olevien sekä sinne erikois- ja erityistason hammashoittoa varten lähetettyjen lasten ja nuorten hoidon. Käytännön palveluun sisältyy mm. lasten ja nuorten hammashoittoa sedaatioissa ja yleisanestesiassa, somaattisesti tai psyykkisesti sairaiden sekä vammaisten lasten ja nuorten hammashoito ja oraalimotorinen hoito. Terveyskeskuksessa tai muussa vastaavassa yksikössä koulutuksessa oleva hoitaa erityistason lapsipotilaita. Lisäksi erikoistuvia osallistuu soveltuvien osin Turun yliopiston oikomishoidon jatkokoulutusohjelmaan (Kallon ja leukojen kasvu, Hampaiston ja purennan kehitys, Hammaslääketieteellinen genetiikka, Purentavirheiden epidemiologia, Purentavirheiden seulonta ja purennan kehityksen seuranta, Ortodontinen varhaishoito ja Halkiot ja muut kasvojen ja kallon deformiteetit) ja TYKS:n Lastenklinikan oppialaa tukeviin seminaareihin ja esitelmätilaisuuksiin.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPSU) laaditaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa. Suunnitelmasta ilmenevät koulutuksen tavoitteet, koulutusajanjaksot ja -paikat. Erikoistuva hammaslääkäri pitää koulutuksensa ajan lasten hammashoidon alan lokikirjaa, josta käyvät ilmi koulutuksen kulloinenkin vaihe ja siihenastinen sisältö. Ajantasainen lokikirja auttaa seuraamaan yleisopinnotvjen sekä sivu- ja pääosa-alueen teoreettisten opintojen etenemistä ja erityisesti pääosa-alueen käytännön koulutuksen kattavuutta.

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- Käytännön palvelun ja teoreettisen koulutuksen suorittaminen
- Kymmenen valmiiksi hoidetun, vaativaa hoidon suunnittelua ja toteutusta edellyttävän potilastapauksen esittely.
- Kirjallisuuteen perustuvia seminaariesityksiä 1-2 kertaa lukukaudessa
- Tutkielma tai tieteellinen tai katsausartikkeli, tai osallistuminen tieteellisen artikkelin kirjoittamiseen

3. Kliininen palvelu

Kliininen palvelu on hoitopalvelujen tuottamista ja se suoritetaan erikoistumisvirassa. Harjoittelu on vaativien potilastapausten diagnostiikkaa, hoidon suunnittelua ja kokonaisvaltaista hoidon toteutusta. Vaatimuksiin kuuluu 15 dokumentoidun vaativaa hoidon suunnittelua ja toteutusta edellyttävän hoitotapauksen esittely.

4. Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tapahtuva tutkielma sekä kirjallinen potilastapausselostus, joka pyritään julkaisemaan alan lehdessä.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_iatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html

9.3.2 Kariologia ja endodontia

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

Fejerskov O, Kidd E (toim.). Dental caries – the disease and its clinical management. Blackwell-Munksgaard 2008

Haapasalo M., Endal U. & Friedman S. (Eds): Visual endodontics curriculum: An interactive DVD-ROM (Quintessence Publishing) uusin versio.

Lehdet (Kolmen edellisen vuoden ajalta painotusalueelle soveltuvin osin)

Caries Research

Journal of Dental Research

Endodontic Topics: Endodontology and medically compromised patients. Vol 4, March 2003.

Suomen Hammaslääkärilehti

9.3.3 Parodontologia

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat (viimeisin painos)

Carranza's Clinical Periodontology. Newman M.G., Takei H.H., Klokkevold P.R. (Eds.) (Saunders)

9.3.4 Protetiikka ja purentafysiologia

Koulutusyksikön järjestämä sivuosa-alueen kuulustelu:

Kirjat: (viimeisin painos)

Okeson J.P.: Management of temporomandibular disorders and occlusion (Mosby)

Öwall B., Käyser A.F. & Carlsson G.E.: Prosthodontics. Principles and management strategies (Mosby-Wolfe)

Lehdet: (kolmen edellisen vuoden ajalta)

International Journal of Prosthodontics

Clinical Oral Implants Research

Journal of Oral Rehabilitation

Journal of Craniomandibular Practice

9.3.5 Lasten hammashoito

Koulutusyksikön järjestämä lasten hammashoidon oppialan sivuosa-alueen kuulustelu:

Lasten hammashoidon sivuosa-alueeksi valinneen kuulusteluvaatimuksena on viimeinen painos kirjasta:

Koch G & Poulsen S: Pediatric dentistry - A clinical approach. (Munksgaard)

9.4 SUU- JA LEUKAKIRURGIAN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIN JA ERIKOISLÄÄKÄRIN KOULUTUSOHJELMA

Vastuuhenkilö: dosentti Tero Soukka, TYKS, suusairauksien klinikka
(tero.soukka@tyks.fi)

Yleistä

Koulutusohjelma, jonka pituus on 6 vuotta, on tarkoitettu hammaslääkäreille ja lääkäreille. Erikoiskoulutuksen aikana hammaslääkärit saavat täydentävää lääketieteen koulutusta ja lääkärit täydentävää hammaslääketieteen koulutusta. Muilta osin koulutusohjelma on sama kaikille koulutettaville. Perustutkinnosta riippuen koulutusohjelmasta valmistuu suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä ja erikoislääkäreitä. Opiskelija voi suorittaa tiedekunnassa joko erikoishammaslääkärin tai erikoislääkärin koulutuksen. Ennen suu- ja leukakirurgian erikoiskoulutuksen aloittamista suoritetuista hammaslääkärin ja lääkärin tutkinnoista voidaan lukea hyödyksi koulutusaikaa lyhentävänä korkeintaan 2 vuotta.

Koulutuksen päämäärät

Suu- ja leukakirurgian spesialistin tulee

- hallita suu- ja leukakirurgian alaan kuuluvien tautien patogeneesi, diagnostiikka ja hoito
- kyetä toimimaan alansa opetus-, suunnittelu-, kehittämis- ja konsultaatiotehtävissä
- kyetä osallistumaan eri hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen väliseen yhteistyöhön

Koulutusohjelman sisältö

1. Yleisopinnot

Yleisopinnot järjestetään soveltuvien osin yhteisinä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoiskoulutusohjelmien kanssa. Opetukseen kuuluu luentoja seuraavista aihepiireistä: kirjaston käyttö, kliininen valokuvaus, kliininen mikrobiologia ja immunologia, suupatologia.

2a. Täydentävä lääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan hammaslääkäreille ja osin lääkäreille)

Opinnot suoritetaan osaksi lääketieteen peruskoulutuksen ja erikoislääkärikoulutuksen sekä osaksi erikoishammaslääkärikoulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja sairaalapalvelua seuraavilta alueilta:

Diagnostiikkaa palveleva yleiskoulutus

- Sisätaudit
- Lastentaudit
- Radiologia
- Ihotaudit

Suu- ja leukakirurgian erikoisalaa tukeva yleiskoulutus

- Kliininen farmakologia
- Anestesiologia ja tehohoito
- Yleiskirurgia
- Ortopedia ja traumatologia
- Neurokirurgia
- Plastiikkakirurgia
- Lastenkirurgia
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Neurologia
- Syöpätaudit

Lisäksi koulutusyksikön järjestämä kuulustelu seuraavilla lääketieteen aloilla:

- Sisätaudit
- Anestesiologia ja tehohoito
- Ortopedia ja traumatologia
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit

2b. Täydentävä hammaslääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan lääkäreille ja osin

hammaslääkäreille)

Koulutukseen tulevalle henkilölle kootaan osioita hammaslääketieteen perus- ja jatkokoulutuksen opinnoista eli tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma (HOPS).

Opinnot suoritetaan muiden hammaslääketieteen erikoisalojen koulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja kliinistä palvelua seuraavilta alueilta:

- Kariologia ja endodontia
- Parodontologia
- Hammasproteesioppi
- Kliininen purentafysiologia
- Pedodontia
- Ortodontia
- Hammaslääketieteellinen radiologia
- Suupatologia

3. Erikoisalakohdaiset opinnot

Kliiniset opinnot

Erikoisalan kliininen palvelu, joka suoritetaan Turun yliopistollisen keskussairaalan suusairauksien klinikassa, jakautuu 6 vuoden ajalle. Osa kliinisestä palvelusta voidaan suorittaa myös tiedekunnan hyväksymässä muussa keskussairaalassa. Kliinisestä palvelusta 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Opiskelija palvelee kokopäivätoimisesti koulutusvirassa suorittaen kuhunkin koulutusvaiheeseen soveltuvia tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä. Itsenäisesti suoritetuista ja avustetuista leikkaustoimenpiteistä pidetään lokikirjaa. Keskeinen osa erikoisalakohdaisista opinnoista tapahtuu kliinisen palvelun yhteydessä eri erikoisalojen specialistien antamana työnohjauksena.

Teoreettiset opinnot

Koulutus toteutetaan seminaarimuotoisena kiinteästi kliiniseen palveluun liittyen. Koulutettava voi käyttää hyväkseen myös kotimaisia ja kansainvälisiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö laajuudeltaan ja tasoltaan vastaa teoreettisen koulutuksen sisällön tavoitteita. Opetus käsittää seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pään ja kaulan alueen kirurginen anatomia
- Komplikaatiot suu- ja leukakirurgiassa
- Suun limakalvosairaudet
- Suun ja kasvojen alueen kiputilat
- Hampaiston ja alveolilisäkkeen sairaudet
- Tulehdukselliset sairaudet
- Poskiontelon patologiset tilat
- Suun pehmytkudosten ja leukojen tuumorit ja kystat
- Leukojen ja kasvojen alueen pehmyt- ja kovakudostaumat
- Rekonstruktivinen kirurgia
- Preproteettinen kirurgia
- Hammas- ja kasvoimplantologia
- Leukanivelsairaudet
- Sylkirauhassairaudet
- Synnynnäiset, kehitykselliset ja hankitut leuka- ja kasvodeformiteetit
- Suun ja leukojen malignit kasvaimet

4. Moniammatillinen johtamiskoulutus (kts. s. 13)

5. Tutkielma

Erikoistumiskoulutukseen liittyen tehdään itsenäisesti tai yhteistyönä tutkielma tai kirjallinen potilastapausselostus, joka pyritään julkaisemaan alan lehdessä. Vaatimus tutkielman tekemiseksi koskee 1.8.2009 jälkeen erikoistumisensa aloittaneita.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.ht ml

9.5 TERVEYDENHUOLLON JATKOKOULUTUSOHJELMA

Vastuhenkilö ja kuulustelija: professori Satu Lahti, satu.lahti@utu.fi
 Hammaslääketieteen laitos
 Lemminkäisenkatu 2
 20520 Turku

Koulutuksen yleiskuvaus

Terveystenhuollon erikoishammaslääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 3 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta terveystenhuollon terveyskeskuksessa.

Koulutusohjelman tavoitteet

Terveystenhuollon erikoishammaslääkärin tulee.-

- tuntea terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä ymmärtää näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- ymmärtää terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä osata kriittisesti arvioida, soveltaa ja tuottaa tutkimustietoa oman toimintaympäristön tarpeisiin
- osata arvioida väestön terveystenhuollon palvelujen tarvetta, niiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja laatua
- tuntea terveydenhuollon suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmä sekä terveydenhuoltoa koskevat säädökset ja etiikka
- tuntea suu-terveyden edistämiskeinot ja suusairauksien ehkäisymenetelmät sekä osata soveltaa niitä toimintaympäristössään
- tuntea sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillisen johtamisen perusteet ja osata soveltaa näitä omassa toimintaympäristössä
- osata kriittisesti arvioida omaa toimintaansa ja omaksua jatkuvan oppimisen toimintamalli

Koulutuksen sisältö

Koulutus koostuu käytännön koulutuksesta, joka sisältää toimipaikkakoulutuksen, teoreettisesta koulutuksesta sekä oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämistä ja arvioinnista. Lisäksi koulutukseen kuuluu valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu.

Käytännön koulutus

Terveystenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta ja arviointitehtävissä siihen soveltuissa organisaatioissa (esim. yliopisto, Sosiaali- ja Terveystenministeriö, THL, Kela, Aluehallintovirasto, terveystenhuollon terveyskeskus). Koulutuksesta vähintään 9 kk tulee suorittaa terveystenhuollon terveyskeskuksessa. Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin.

Teoreettinen koulutus

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen, suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 60 opintopistettä, joiden lisäksi tehdään opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 20 opintopistettä.

Moniammatilliset johtamisopinnot 10 op – 30 op

Koulutukseen sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op sekä mahdollisuus suorittaa Moniammatillisen lähijohtamisen 30 op:n opintokokonaisuus. Pakollinen opintokokonaisuus suoritetaan

valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin yliopiston koulutusyksikön hyväksymän ohjelman mukaisesti, Turussa MediMerc –johtamiskoulutuksen puitteissa.

Moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön koulutukseen että teoreettiseen koulutukseen.

Koulutuksen arviointi

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle

Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

Valtakunnallinen kuulustelu

http://www.med.helsinki.fi/amatillinen_jatkokoulutus/erikoistumiskoulutus/kuulusteluvaatimukset.html